

פסיכותרפיה במכון האונקוּלּוֹגִי: טلطלה בחווית העצמי

אביה איזנברג, מ.א.¹

חולמים הפעונים קיבל טיפול נפשי במכון האונקוּלּוֹגִי מציגים בדרך כלל את המחלה והטיפול הקשה הכרוך בה כחויה מרכזיות המעצבת את חייהם בהווה וمبוקשים סיוע בלימוד דרכי התמודדות עמה. ואכן, בשורת המחלות, עיוות הזרה (דפורמציה) הנוצר לעיתים מן הניתוח, הטיפול הכספי וההקרנות וההשתלטות האלים של מציאות המחלה על כל שיגור החיים נחוים כאירואדים טראומתיים הגורמים סבל רב, ומעוררים את תחושת הביטחון הקניומי. טיפולים פסיכולוגיים מוקדים, ייחודיים, מערכתיים, וקובוצתיים עשויים להיות יעילים. עם זאת, לעיתים, במקרים של טיפול מתברר שトラומת המחלה, המכילה הגנות אדרטיביות בהן משתמש האדם לאורך חייו, חושפת רבדים עמווקים בנפש ומגלת את פגיעתו של העצמי שמקורה ביחס אובייקט מוקדים, בלתי מספקים ואף פתולוגיים. אותה פגיעה נודדת ממחוזות העבר אל הויה ומעבירה את פגיעה הרעה של המחלה. במאמר מרגג טיפול באשה, שנחיתם לאחר כריתת שר חלקה (בגלל סרטן שד), חוות תחושות קיצוניות של שינוי בעצמי ובתוך הסביבה המאפשרת של הטיפול והושפעת את האcab העמוק של ילדותה.

חיים טוביה. מספר ניכר של נשים לאחר כריתת שר עוברות תhalbין הסתגלות פסיכולוגית שבסופה שלמה (5, 6). יחד עם זאת, חשוב לציין שמספר משמעותי של 20-25 אחוזים (!) מהמנוחות ממשיכות לשבול מבחינות וגישה ופיסות גם מעבר לשנתים לאחר הניתוח (7). בהתחשב במספר המאים למרי של נשים בעולם שתפתחנה סרטן שר במהלך חייהן (אחת לחשע לערך) מדובר בקבוצה בלתי מובטلة של נשים שעוללות להיחשך לשבול פסיכולוגי ופיסי מייסר ומתמשך. מאז שנת 1980 נחקרים ההבדלים בין נשים שעוברו כריתת שר מלאה לבין אלו שעוברו כריתת השיגול עם שמירה חלקית על השד. היציפיה הייתה ששימור חלקו של השד יביא תועלות רגשית דרמטית, אבל התוצאות לטווח האורך אינן. שימור השד אינו מהויה תרופה פלא נפשית חברתיות לסרטן השד (8, 9, 10).

כשהאבל על האובדן מתחפה ל'מלנכוליה' במושגים של פרויד, נחשפת הערכה העצמית הנמוכה וציפייה לעונש שהיא תוצאה של שנאה עצמית – תוקפנות המכוונת כלפי האדם עצמו, ובמושגים אבחנתיים מודרניים מוגדרת כתגובה דיאונטית. מריאן אמיר ואלונה רמתי (11) חקרו סימפטומים פוטט טראומטיים, מצוקה וגישה ואיכות חיים אצל נשים ששרדו לאורך זמן את סרטן השד. מסקנתן היא שנשים שחלו הסרטן השד ועברו טיפולים כימיים נוספים לפתח תסמינים פוטט טראומטיים במידה רבה יותר מקבוצת ביקורת של נשים שלא חלו. הממצא המעניין במחקרן –

"בוקר אחד כשחקין סמסא
מתוך חלומות טרופים
והנה נהדף בORITY לשazz ענק"
פרנץ קפקא, "הഗלגול" (1)

[תוני מחקר רבים ומשמעותיים הצביעו ותוודו במשך שנים בנושא השפעת אובדן השד לאחר ניתוח כריתת על התפקיד הפיסי, חברתי ורגשי של נשים. אחדות מתוך ההשפעות המרכזיות וראויות לצוין: הטלת מום (מווטלציה) ושינוי בידמי הגוף, הפחתה בתחושת הערך העצמי, אובדן תחושות הנשיות, הפחתה בתחושת כוח המשיכה המיני ובפעילות המינית, חרדה, דיכאון, בושה, פחד ממחלה חרזה, פחד נתיחה ואימת מוות (2, 3). האבל על אובדן חלק גוף יקר והאיבום על החיים נחוים אצל כל הנשים ובכל גיל. מתעדות בחולה, במונחים של פרויד, תגובה אבל (4) על אובדן אובייקט, שמתבטאת בחוסר קבלת האובדן שפירושה השקשה ליבידינלית מרכזיות ומתחמשת באובייקט, ועל רקע זה אובדן עניין בעולם החיצון. תhalbין תקין של אבל מסתומים בסופו בהשלמה שהיא פרידה מהאובייקט והזורה להשקשה הליבידינלית באובייקטים אחרים. סקרות הספרות המחקרית והניסיון הקליני מלמדים נשים, שגילו רמת הסתגלות טובה לפני הניתוח ושמהלן התגלתה בשלב מוקדם, עשוות בثانית שנה לאחר הניתוח להגיע לאיכות

¹ מכון אונקוּלּוֹגִי, בית ח' קפלן, רחובות.

פיירברן (14) מתייחס לנושא הפנים וחוותם של האובייקטים הרעים: "אומנם, חלק ניכר מהסימפטומים הפסיכופתולוגיים מהווים הגנות נגד חזרתם של האובייקטים הרעים, אך בדרך כלל הפסיכיות מבקש טיפול כשהגנות נשחקות ומספקות הגנה לא מספקת כנגד החדרה מפני שהחדר האובייקטים הרעים מככלי ההדקה" (15, עמ' 119-118). "...סיטואציה לא מודעת שכוללת אובייקטים רעים מופנים עלולה להיות מוגענת על-ידי כל סיטואציה במציאות החיצונית המתאימה לבעלי שעשעה אותה משמעותית מבחינה רגשית. סיטואציות כאלה המזיאות היצוניות צרכות להיתפס כסיטואציות טראומתיות. העצמה והפסיכיות הרגניות הנדרשות להפוך סיטואציה חיצונית לטראומתית, משתנות כמובן בהתקאה לגורמים אקונומיים וдинמיים במאובט האנדופיסטי... מוצבים סוציאידים ודפרנסיביים מיצגים תגבורות לשחרור של אובייקטים רעים ... זו תופעה של בריתות האובייקטים הרעים מככלי ההדקה וכשהזה מתרחש, הפסיכיות מוצאת עצמה בעיות עם סיטואציות מפחידות שהיה לא מודעת עד אז" (15, עמ' 120).

אלינה

אלינה פנתה אליו במרפאתו שבמכון האונקלוגי בתלונה על שניינו קיצוני שהוא חשה שהתחולל בה, ולאחרונה עוצמו לעתים בלתי נסבלת והוא אינה מסוגלת להסבירו באירועים המחרושים בחיה. פניהה באח הודיעים אחים לאחר שסיממה את מכלול הטיפולים: נייטה כריתת שד חלקית, כימותרפיה והקרנות. "שנויות החלפו מאח לחייט ובמקומם להשתפר, המצב של חולך ונעשה יותר גורוע". אלינה תיארה באוזני שהתחזרות המזיקות התעוררו רק לאחר שנאמר לה שבחינה רפואית מצבה ספר, סכויי ההחלמה שלא טובים, היא יכולה לשוב לחיה הרגילים.

בתגובה הקשה של הטיפולים למיניהם לא עטקה כלל במחשבות על עצמה, ה策ילה להסתיט את הדעת ממה שקרה לה באמת. כל מי שהוא עמה בקשר באוטם ימים היה מלא התפעלות מיכולת העמידה שלה, ממצב רוחה המכusz מורותם ומיפוי קודה הייעיל בכל מישורי החיים הנראים לעין: בעבודה, במשפחה וביחסיה העצמי, וכך לאחר הניתוח שבה למסגרת עבדתה ובעת החברותיים. וכן קוצר לאחר הניתוח שפה רקס רקס בעת הטיפולים הכימיים נטה לה עצמה חופשות מחלת קצרות רק בשעה הקללה זמנית בלבד וכייד לאחריה נתקפה באופן תחושות:

קיצוני של שניינו:
"הפסיקתי לغمיר להסתכל במראה, בשינוי מביטה בעצמי אני רואה מפלצת מכוערת... לא הולכת לחנוויות בגדים, לא רוצה שאף אחד יסתכל על הגוף המגעל שלי..."
אני יכול חתיכות, מפורקת, חתיכו לי את השד וחתיכו לי את הלב..."

"מרגישה שהשתנית ליغمרי... אני לא אותה אלינה שהיתה, רק בגוף. ממשיכה כאיל' לעשות את אותם דברים אבל אני לא בן-אדם, יצור שעושה דברים אוטומטיים, לא מרגיש כלום..."

"אני לא יודעת מה, אבל משווה השטנה כי זה נורא מפחד... זה לא רק השד, זה גם הבנים שלי... לפעמים אני שואלת מי אני בכלל... יש בתוכי תוהו ובוהו... אני מפחדת שאולי אני משתגעת". אלינה בת 47, עובדת ותיקה ובכורה למד' באיגון ציבורי. נשואה לאדם שהסתטוס המקוצע שלו פוחות מזה שלה. היא אם שלושה ילדים בוגרים. מתארת עצמה כasmaה פעילה מאוד לאורך חייה, בעל

אלו שבਆישותן נוטות להדחה רגשית (סופרסיה) יפתחו את התסמיינים הפוטט טראומתיים יותר מאשר מראות מראות את רגשותיהן.

וכאן, לעיתים קרובות מגיעות לטיפול בклиיניקה הפסיכו-אונקלוגית נשים במצבה קשה שאינה חולפת עם השיפור במצבן הרפואי וחוורה קלינית מודוקדקת לפני או במהלך טיפול מעלה הוויה לידית של פגיעות نفسיות שלא עברו עיבוד רגשי. הטרואומה של המחלה, שנורמת כנראה להיחלשותם של מגנוני הגנה יעילים, 'מציפה' אותן אל חוץ ההוויה. המטופת, מתעמתת בו-זמן פגיעות מוקדמות בחיה וההתמודדות הרגשית שלה עם המחלה הופכת למורכבת ומסובכת מהצפוי.

שלו וחב' (12) מדברים על "শכבות היסטוריות של זיכרונות טראומתיים" ו"זיכרונות ילדות מודקרים" הדורשים שילוב של פסיכותרפיה דינמית במקרים מסוימים של פוטט-טרואומה. אין זה נידר לפגוש נשים הפונות לטיפול פסיכולוגי, בראשונה ומן רב לאחר אובדן השד (אפילו מספר שנים) או לאחר סיום כל הטיפולים. חלון מבטא מצוקה הקשורה לתחששות חריפות של שינוי, שאין מתחפוגות ואף מתחומות כל שחולפים הימים. מעבר לפגיעה בדימוי הגוף, אותן נשים מבעלות בלבול וחוסר ביחסון לגבי זהותו של העצמי שלהן ומיחסות את מצבן הרגשי השביר לאירוע הטרואומתי של המחלה והניתוח. אין ספק שתורמותם של אלה מכרעת בהשפעתם על הפונומנולוגיה הנפשית. יחד עם זאת, במקרה של טיפול עשוי להתגלות מקור נוסף לאוון תחששות, מוקדם ועמוק יותר מהקשרן בהוויה. מקור זה נטוע ביחסי אובייקט פתולוגיים מוקדמים שצרו הפרעה בגיבוש של חווית העצמי, ואשר בפועלם המתחשכת כאובייקטים מופנים של השלה. של השלמה.

פנקש נוי (13) ניסח את המרכיבים של תחשות עצמי לכיד (קווהסיבי) לפי פסיכולוגית העצמי: 1) תחשות רציפות בזמן; 2) תחשות אחודות בחלל. תחשות לכידות זו היא התנאי הראשוני לבירות וליאוון נפשי. הוא טוען שאין לדבר על דימוי עצמי כדיומי סטטי, אלא יש להמשלו לסייע: "העצמי המולד המקנה את תחשות הרציפות והאחדות, חייב להיות בניו לפי כל החוקים האירוגניים המאפיינים את הצורה ואת המבנה הדרמטי של עלילה מושלמת, בה כל הדמיות והARIOוים הם תמיד בעלי משמעותם במסגרת מכלול הסיפור, וכל המתרחש כפוף לחוקיות פנימית של סדר זמנים, סיבה ומסובב, ציפיות והשגתן. לעומת זאת, העצמי המופרע (בディסאנטגרצייה או בפרגמנטציה בשפת פסיכולוגית העצמי) מופיע לפניו תמיד כעלילה בעלת מבנה קבוע: עלילה המתאפיינת בפעורים פנימיים, במערכות כליה היגייניים, בשיבושים זמינים ובהופעת דמיות וARIOועים בעלי משמעותם בתה ברורה".

"מגעליה זה כשהיא מתיחסת אליו כאילו אני חתיכת לכלוך, שרק הנוכחות שלי לידה מפרעה לה".
אט אט, ככל שמתהדק הקשר ביןינו היא מאפשרת לעצמה וליה להציג מבעד להרכים הסגורים. מסורת שכasher שאליה מבקשת לחזור, היא בתחליה מי זו אותה אילנה קודמת שאליה מבקשת לחזור, היא הציגה חליקים נבחרים מאותה דמות, אלה שמציגת תדריך בפני העולם וארך בפניה עצמה: אילנה הפעילה, הדינמית, החברותית, שאפשר תמיד לסמוק עליה, שמכינה אРОחות לעשרים איש, ששם מטהה אינה קשה מרוי עבורה. היא מתקשה להסביר מי זו אילנה האחרת, שתוכחה נסתור מעניין כלול, אבל אין לה ספק, יש כו.

הקפנה בטיפול מתרחש לאחר חופשת הקיץ של. לפני כן התיחסה אילנה אל ההפסקה בטיפול כמו אירוע כמעט משmach, חופש גדול של הילדים. גם לה תוכניות לחופשה. מאווז חלה לא נסעה לשום מקום ואולי הזמן בשל לגסיה, כשותרת, מצחאי אותה במצב רוח קשה, עצובה ומתוסכלת, אומרת שנזקקה לי מואוד כל אותה תקופה. אמה חלה, הייתה מרותקת למיטה ודרשה. אילנה מתפלת בה. אילנה שאמ' פעם אינה אומרת "לא" נערת, למרות שבאותו שבוע אף היא לא היתה במיטה, זרעה כאבה והיא חשה אי-רצון מוחלט להיענות לדרישת האם. אחהה של אילנה "עובד נורא קשה", לא רק חלק בטיפול השוטף באמו, היה מופיע בערבים מסודר ומצוizzato, עם פרחים ושוקולד, יושב שעיה ליד מיטהה וimboder' אותה וחוכה בכל אהבתה והערכתה. אהותה מתגוררת באיזור מרווח ורואה עצמה פטרורה. אילנה, עם זרעה הכוactable, הנפוחה בגל בעיות ניקו בלעות הלימפה לאחר ניתוח הクリתת, עשתה את עברות הטיפול הקשה מדי ים, עודה לה ברחצה, בישלה, "אםא של נורא מפונק באוכל, רוצה ורק אוכל שאני מכינה", ובתמורה קיבלה העוויות פנים חמוץ של האם ש"אף פעם לא יכולתי לרצות אותה". אני מעירה, "התהפקו קצת התפקידים בגיןך"? והיא עונה, "לא, זה היה תמייד כהה, עוד כשהייתי קטנה הרגשתי לפעים כמו אמא שלה, הרגשתי שאני צריכה לדאוג לה, שהיא לא כל כך אוהבת לדאוג לי".

אני רואה אותה בדמיוני, ילדה קטנה ועצבה, טרודה בדגות עצמה, לאמה. בודדה. מי דואג לה. אני משקפת שכועסת וודאי גם עלי שלא הייתה לידה בדיק עת שנזקקה לי והיא מsieba, "אני לא יודעת על מי אני כועסת, אבל רע לי".
ماז' אוֹתוֹ יָמִן הַפְּכִתִּי שׂוֹתְּפָה לְמַעַם כּוֹאֵב של אילנה אל מהזותילדותה.

אמה של אילנה מתוארת על-ידה כאהה יפה, מטופחת מאד, "כל שבוע מספירה ומנקו", טובענית וمفונקת. היא נישאה בגיל צעיר באופן חריג, ילדה שזה אך קיבלה את הוויסת הראשונה, לאחר שנדרפה לנישואין על-ידי אמה-שללה, מנניעים כלכליים. בעלה שימוש לה בחפקיד אב שאותו איבדה בילדותה. מאו' ילדותה המוקדמת של אילנה נהגה אמה להתלוון בפניה על כך שהיתה בלתי מוכנה לחלוטין להפקיד האמהות בעת שאלילנה נולדה. האם לא ביתה עצה עזר על כך שאילנה לא זכתה לאמהות הולמת ומספקת, אלא רק על כך שהיא עצמה החמיצה. את נעריה ווקלקלה עצמה את החיסים" בעקבות לידיה של אילנה, הכת הבכורה. כשהיאתה בת ארבע נולד אחותה ולאחר שנתיים באה לעולם אחותה. בהופעתה החיצונית כולה, בצדעה ובתווי פניה אילנה שונה מאוד מאמא ודומה לאביה, שאמה נהגה לנכונו בבדיחות דעת עוקצנית "קוף מכוער" או "קוף שעיר". אחותה לעומת זאת הוא "העתק יפה, מושלם, של האם" ועורר תמיד השוואות בלב כל על הזמין זהה. בשטיילה בחברות משפחתי ברוח נဟga האם להכריז בגאויה על הדמיין בינה לבין בנה

עדמדת מנהיגות במשפה ונושאת בעול גידול הילדים וניהול משק הבית עם עוזה מועטה בלבד מבלה, אותו מתארת כאיש טוב, פסיבי משחו. לאחר שלחה הוא מעניק תמיכח, עושה הכל יכולתו, אם כי היא אינה מסוימת, מתקשה להגדיר למה מצפה ממנה. אילנה מסודרת בהופעתה החיצונית אבל דומה שאינה מקדישה זמן ומהשכה לטיפוח עצמי.

בתחילה הטיפול מבקש אילנה להתמקד בחיזוק יכולות החתמודות שלה ובחיפוש מתכוונים מהירים ל'יבישול' של מחשבות חיוביות. חוששת שהמצב הנפשי שלה יביא להחמרה המחלת. בספרות המכricht יש עדות מסוימת להשפעת גורמים פסיכולוגיים כמו דיכאון, חרדה, מיקוד שליטה ותחושים אין אונם על הפרוגנזה הרופאית (15, 16). בספרת שקיבלה במתנה ואף רכשה ספרים שעוסקים בחולי סרטן שהחלה עצמה, בעורת אימוץ מחשבות חיוביות וניסתה להורגל בנסיבות עצמה, אבל לא הצלחה. לאחר התלבטו מושחתה פנתה אליו, בני-משפחה אינס יודעים על פניהם, היא אינה מעוניינת שידעו. במשך חודשים אחדים היא מדברת על פגיעתה הרעה של המחלת ומתרת עצמה במונחים של 'לפנוי' ו'אחרוי'. ילדותה ונורויה מתוארים בחשכנות, במונחים אנומנטיטייםibus, נטולי וגש כמעט. טעונה שאינה זכרת כמעט מאים מן העבר. לדבריה, הטיפול הכימי עשה שמות בזיכרונות שלה. יש עדות במחקר (17) לנזק קוגניטיבי מסוים נשאש שקיבלו טיפול כימי בסרטן השד, אך להתרשםות, הצינה יכולת זיכרה טובה במקול נושאים והאמנזה שלה אינה נשאות אופי ארגוני. כבדרך אגב מצינית שאינה חושבת שכחיה היו מעוניינים במילוי, אילנה רוצה לשעטם אותו. הגעה אליו רק כדי להתריד את הפלגונט' שיצורה המחלת, שהולך ומטבח להפחיתה ככל שחולפים הימים. מדרמה את עצמה להרחק שגוף ברשות עכביים וכמה שעמל להחילץ מותוכה כך היא סוגרת עליי יותר ויותר. מדברת על חוויה של שר בע רקי' המחלת, חוותה של קטיעה בנפש במקביל לקטיעת השור. בغال תחושה מתמדת של אי שקט, הפרעות בשינה ובתאיון והתקפי מצב רוח דיספורי היה מסתהיעת בטיפול תרופתי נוגד דיכאון, שלאיש במשפחה אסור לדעת עלייו ולשם קבלתו נסעה לפסיכיאטר בדיירחרת כדי שחלילה לא תיראה נכנסת למרפאתו.

לטיפול התורופי השפעה מיטיבה: מתחילה לישון בלילה, תיאבונה משתהoper וריא גונגה יוחר. אבל עדין, אווז מאוס עצמי, אותו דמיינו גונפני של כיעור, מפלצתית כמעט, ועמו תחושה מתמשכת, מעקה של פחדות ערך לעתים עד אפסיות, רודפים אותה ואינם מראים, מציפים במנ גלים ושובכים וחומר חלילה.

בשנה הראשונה לטיפול, אילנה מגיעה לפגישות פעמיים בשבוע, באופן מסודר. מדיקת. פעם אחת בלבד נאלצה לשנות מועד של שיחה ולא חדרה מהתנצל, מקווה שלא עשו-לי יותר מדי 'בלגאנ'. כשאני אומרת שהיא מאוד פוחדת "לעשה בלגאנ", היא מסכימה, היא שונאת להטריד ולהפריע. אני שואלת אם זה אופיה מוא' וועלם והיא מsieba שמאו' שוכרת את עצמה פחדה לעשות בלאגאנם לאחרים: "אל עשי לי בלגאנים" זה היה משפט מפתח אצל אמה. אני מנסה להבין מה זה "בלגאנים". היא שותקת, עיניה מושפלות. אני ממתינה בשקט. לאחר דקות ארכות היא אומרת: "אני מנסה לתמצת לך את זה, בלאגאנם אצלה זה בעצם כל דבר שאינו רציתי לעשות ושלא היה לה כל כך נוח. ככליא יכולתי לשומר על אחורי הקטנה כי היה לי משחו שהוא חשוב במיוחד זה שמאו' בכדור עם חום ולא יכולתי ללכת לכת בית-הספר, וזה היה בלאגאנ בשביבה והיא נעה מגעילה אליו".

"מה זה מגעליה?"

ביבה איזנברג

לשחק את תפקיד האח הקטן, הפטור מהתחייבויות, ויחד עם זה ממשיכה לגלות כלפיו אחריות אמהית אף שהוא עצמו נשוי ואב לילדים.

הדמיון הפיסי לאם והיעדרו מהווים מעין מוטיב מרכזי במשפחתה של אילנה. בעיניו, זה מסמל באופן מוחשי בהיר ביותר את מה שווייניקוט (20) מכנה "תפקיד הראי של האם":

"... מה רואה התינוק כשהוא מסתכל בפניו האם? טעתיו היא שבדרך כלל התינוק רואה את עצמו. במיללים אחרים, האם מסתכלת בתינוק ומראה פניה קשור למאה שהייה רואה שם... יש מיניקות רבים הנאלצים להתנסות פרק ומין ארוך בחוויה שבה אין הם מקבלים בחזרה את מה שהם נוהנים. הם מסתכלים ואינם רואים את עצםם. לדרכז זה יש תוצאות ראשית, ודוכולת היוצרת של האם מתחילה להתנוון, ובדרך זו או אחרת הם ממחפשים להם דרכיהם לאחריה משחו מעצםם בחזרה מן הטביה... תיניקות אחרים המתווסכלים מכישלון אמה ייחסו זה, בודקיהם את החוזה האמהית המשוננה מתוך ניסיון לנבא את מצב רוחה של האם, בሪוק כמו שcoliנו בודקים את מוג האוור. עד מהרה התינוק לומד לעשות תחזית... בכל רגע עלילות פניה לפקוא או מצב רוחה עלול להשוטל עליה ואו אצטרך לסתה ולוחות על צרכי האשיים, שאם לא כן, עלול העצמי המרכז שליל לספוג עלבון" (20).

פני אמה של אילנה שיקפו זרות וניפור. אילנה לא מצאה בהם את העצמי שלה. "היהתי מסתכלת עלייה, מנשה לעזר את העיניים שלה והיא כלום, כאלו שאני כלום, לא קיימת, היהתי מתחננת לפעים.اما אל תעס עלי, אבל כלום, וזה לא עוד עד שהיתה צריכה ממשהו, למשלן אני אשמור על אחותי התינוקות ואו היא התחליה לדבר איתי, כאלו לא קרה כלום" (המילה "כלום" חזרה פעמיים אחדות).

בספרו "צל האובייקט", מרחב בולאך (21) את מושג 'אם הסביבה' ו'האם המאפשרת' של וייניקוט ומדגיש את המימד הדינמי של המושגים הללו. 'אובייקט ההתחמלה' (טרנספורמציה) מגדר את תקינות ההתחמלה כנובעת באופן ישר מיכולתה של האם לשמש וזון של שינוי. העדרות של האם, פיסית או רוחנית, או מוגבלותה ביכולת הזאת עלולות להפריע בהתחמלהו התקינה של העצמי.

בоляס מביא את הדוגמה של פיטר, בן ה-28, שהונפה אליו בגל תחשות דיכאון ובידות. פיטר רוקן עצמו מלזכרי העצמי שלו ולא אפשר להם להחפתה מפני שגדל אצלם שלא התעניינה מועלם בחיו הפנימיים האמתיים וועמה על כל ביטוי שלהם, מחשש שביטוי כזה עלול להפריע לפחות להגשים את הצרכים שלה-עצמה ואת חלומותיה שלה על החיים. וכך נוצר אצל פיטר העדר מוחלט של תחושת עצמי והוא לא חווה מעולם את המרחב הנפשי שלו כמשהו שהוא שלן, אלא רק כמרחב פנימי הקיים עבורי האחר ונדר אכבות של 'אני' או 'של'.

איין יכולה שלא להזכיר בהקשר זהה בדמותו של גרגור סמסה בסיפור המטמורופויד של קפקא (1, עמ' 47-104). גרגור גדול בסביבה ביתה שאינה מאפשרת את המטמורופזה החובי של העצמי שלו. אף שבגילו הcrononologi הוא עלם בשל הרי אינו מסוגל להיפרד מבית הוריו ממנה יוצא רק לשם עובודתו כסוכן נסוע, עובודה שמתאפיינת בקשרים אדרעיים נתולי משמעות ונתולי חמימות. הוריו של גרגור אינם מתייחסים לזכרו. הוא מעביר ליריהם את כל שכור, אף ששכוו רב מזכורי הקיום של המשפחה, הם אינם אומרים לו דבר על כן. צרכיו הרוחניים אינם נוענים וכך הוא מזעא עצמו חולם כל חייו על לימוד מוסיקה לאחותו. גרגור אכן מעצז לחולם לעצמו,

ולהודיעו במין לצון חסר וגישה ש"זאת (ailne) לא שלי, היא רק של אבא שלי". היא זוכרת עצמה מדמייה לעתים קרובות שהוחלפה בבית-החולמים ואני שיכת לאמא ווים יבו ואמה תרצה להזכיר להוריה האמיטים. אביה מתואר כחם ושובע חיבת, אבל נערר רוב הזמן מהבית בגלל עבדות והותו מפרש יוזר. יחסה של האם כלפיו משתנה לפי יכולתה לספק את צורכי האם: היא הילדה הגדולה בכית ונדשת תמיד לויתורים לאחיה הקטנים' ולאחריו כמו בוגרת. בהתאם מקרים שאינה מסוגלת לעמוד בנסיבות היא נתקלת בתגובה של דחיה שמשמעותה לעתים קרובות עד ניתוק מגע, פיסי וגופני כאחד, מעין 'ברוגז' ילדותי שהאם מחלתה עלי ומסתומים רק אחרי ביצוע המטלות לשביות רצונה. כדי לזכות באחיה האם היא מתאמצת מאוד להיות 'בוגרת', לא מפונקת.

אסתר ביך (18) משתמש במונח 'עור נפשי' שמתפרק כמו עור פיסי, כמחיצה בין העולם הפנימי לזה החיצוני ומהבר חלק עצמי גועני בмагמה להגעה לאינטגרציה שהיא הבסיס לעצמי הקורהנטי. העור הנפשי נוצר מתוך האינטראקציה עם אובייקט שנחוצה כழקיק ומכל. הפרעות בחיקוקי העור הראשוני הנפשי (חומר יכולת של האם לספק החזקה פיסית ורגשית כמו גם הכללה نفسית) יכולות לגרום להיווצרותו של עור שני שמן על התינוק מפני אימה קטסטרופלית של נפילה לתוך מרחב אין-סופי, ריק. במקום תלות באובייקט נוצרת הגנה של עצמאות מודמה.

ג'ודית מיטרני (19) מחרת מטופלים שחוו חסך קיזוני בילדות המוקדמת. היא מדברת על טראומה הקשורה בהפסקה פתאומית ומוקדמת ביריתמוס של הביטחון, שבין האם לילד. זהוי טראומה שעוברת אנפסולציה ולאחריה נותר התינוק חרד מפני פרידה וחוסר רציפות וגם מפני הרגשות אין (אניילציה) וריקנות. המטופלים שהיא מביאה מהתארת נמנעים מגע עם הכאב המאיים; היא מביאה דוגמאות של נשים המפעילות מגנוני הגנה המסויים את צורכי התלות והוניקות, כמו אותה נערה בשם הופ (תקווה), שנוטנת הרגשה לכל מי שנמצא סביבה שהוא וחזק לה. מיטרני רואה את תחיליך הטיפול בהצעת עצמה-המטפלת כאובייקט שיוכל לקחת אחריות על ההיבטים של המטפלת שנחווים כבלתי נסבלים. היא מעניקת הויה חדשת של נוכחות אמונה ובכך תורמת לבניית אובייקט פנימי מכל שנעדր מיניקותה של המטפלת. אז יש סיכוי להתחמלה נפשית שנעכירה בעצם בשלב ראשוני בחיה.

איילנה הייתה תמיד מלאת קנאה עזה באחיה על דמיונו לאם. נזכרת שלא פעם דמיינה את מותו באסון. הקנא היה מייסרת וכמוות גם האשמה על משאלותיה הרעות. בהיותה כבת עשר הואطبع בבריכה ונזק להחיה ופירפר בשעות ארוכות בין חיים למוות והיא, בטעמה שהכל התרחש בגל מחשבותיה הקטלניות (למרות שלא הייתה בבריכה באותו יום), הוא היה שם בלווית האם ונדחק למים העומקים על-ידי ילד אחר. חלפו שנים ארוכות עד שדרעה בה אותה תחושת אשה מעקה ובעצם, מעולם לא נפרטה ממנה כליל: יחסה לאח ממשיך להיות אמביוולנטי: כוונת עליו על שימוש

מכוערת, דחויה, שאינה יכולה ללחוץ אפלו על משחק חפקיד מלכט השלג הנחשךת. האם אינה מסוגלת להתקוונן לצריכה, ודורשת מאילנה להתאים את עצמה לאלה של האם. אינה מאפשרת את המשחק החיווני כל כך להתחפותה היצירתיות. העצמי האמתי שלה נדחק למקום מחבאו בעמקי הנפש. במהלך הימים, כדי לשורר, כדי למצוא את העצמי שלו בפניה של האם, היא מפתחת עצמי כזוב, צייתי ששרה את צורכי האם ובאמצעותו מנסה לרכוש את אהבתה (22, עמי 145-152).

באחד הימים מגיעה לפגישה ומפתחה אותה בתספורת חדשה וצבע שיער שגולם אותה מאוד. אני מהמיאה בנדיבותנה. היא מסמיקה, נרגשת עד דמעות. אומרת שאף פעם לא העזה לעשות شيئا' ממשי בהופעה, פחרדה למשוך תשומת לב ולהיראות מוגוחכת, "משחו כמו נום זהב באף חזיר, תמיד הרוגשתי מכוערת". ביחס אליה אני תוהה, מה זה "הרגש מכוערת". היא מתארת עולם של ילדה שמתישראלת מיידי בוקר כשהולכת לבית-הספר. עסוקה כל העת בקנאה אובייסיבית במלכת הכליה, בתכנונים יומ-יוםים כיצד להשתחרר משיעור הפעמלות כדי שהבנים לא יצחקו על התחת השמן שלה, מרגישה תמיד שריח לא נעים נודף מפה ומכריה את האחרים. ניסיונות נואשים להיות 'מקובלות': מתנדבת בכיתה תמיד לעבודות ניקון ולתפקידים שהאחרים מנוטים להתחמק מהם. בתעודה מצינים תמיד את היזחה ימלידה אחריה שדוגמת לכלל.

פתאום היא נבהלה. לא בטוחה שהחיטוט בפציעים יעשה לה טוב. אולי זה זיק לסרטן שלה. מעלה את מילת הקסם, "מחשבות חיוביות". אולי מוטב להניח לעבר. איזו טובה תצמה משותרו השדים ממחבוקם החשוך. אני מעירה שאוטם שדים מוצאים את דרכם ופודצים לחוץ חייה גם בלי שמדובר עלייהם, ואולי דווקא יכולת לפתח את הדלת בפניהם תגבר את תחושת השליטה שלה בהם ותאפשר איזושי הקללה. היא פרצת בכי. אומרת שידעת שככל שהיא מנסה לבrhoח מהשדים והתודפים אותה. מנסה להיות 'בסדר', ג'דע, בשנית, לכל אירוע מכך תמיד את הדברים המסתובבים בינו, עוזרת לכולם, מוציאה את כולם. חושבים כולם שנחנית מהתפקיד, פעם אולי' נהנתה, היום היא סובלת. היה בثور שקר ענק.

אחרי הפגישה אני חשה מועקה גדולה. אולי באמת נפתחת תיבת פנדורה, אולי במצבה הבריאותי אינה יכולה להתמודד עם המתנות הרוועלות שיוציאו מכם. הספקות שלה מההבדים בי בעזמה. אומרת לעצמי שעיל להיות זהירה.

דווקא בפגישה הכאב היא ונאתה נחוצה. זוכרת במדוקן את סופה של השיחה הקודמת. "דיברתי על השקע הענק שאני חיה בתוכו" היא אומרת. "החלמתי שאני רוצה לדבר על זה. כי השקע היגי גדול הוא כשהאני מתפוצצת מבפנים ומעמידה פנים שה拯נו בסדר ויש לי כוח להמשיך ולטפל בכלום... ואני נתנקת עם הкусם". זוכרת שלפניהם עשו הרפיה ואחד כך סייפרו כמה הם שלווים ורגעים ואינו חוויה נפלאה יש להם ואני רציתי להיות שייכת, אמרתי אותו דבר כמו האחים למרות שלא היה לי רגע אחד של שלווה, כשהוא דיבר על עצים ירוקים ואגם כחול אני היית בלחש וחשבתי על כל הדברים הכלי לא נעימים שאני צריכה לעשות בבית ומשהו שהבוס רצה שאני עשה ולא יכולתי להגיד "לא" למורת שמש שנטתי את זה...". היא מוציאיה מתייקה ספר מרופט ומגישה לי. "סינדרלה". "עשיתי סדר בבית ומצלת את זה, מעוניין שכבר לפני שנים מסרתי את כל ספרי הילדים שהיו לי לאיזה אירגון צדקה ורק את זה, בלי לשים לב, השארתי באIRON, סטימנטים". אחרי שתיקה קצרה היא מוסיפה, "זה הסיפור של החיים שלי". אני מרנישה צורך עז לנחמה ואומרת:

בستر ח' זיא ווקם חוכניות לשולח את אהתו לקונסרבטורין. וכן, גרגור ח' חיים 'תקיעים', החסרים את המים הדינמי של גידילה והחפתחות. התקיעות הזו מתנפצת יומ אחד כשהוא מתעורר ומודע לפצע להויתו הלא-אנושית, המושפלת. הרי הוא שרע' דחוי שכן לו בעולם קיום של אדם, הויה של בן אנוש. התוצאות הללו מתחומות בקרבו עד למצב של אין (אניהילציה) מוחלט ששיאו במותו הפיסי וכמו כן, המתפרק.

בhidur סביבה המאפשרת מתמורפוזה לכיוון 'עצמם' בראיה, משמעותי ומודע לארכיו, קיימת סכנה של הסוגהمامארה, של גלגול שלילי המביא את האדם לחוויה של ההוויה הבסיסית הפגומה שלו.

שאלת השיקות מעסיקה את אילנה כל חייה ועולה גם בהעברה הטיפולית: אינה בטוחה שmagiu לה מקום אziel, יש חולים קשים יותר ואילו הוא לזכות מומני היקר, מטרידה אותה. אני קושרת בין הרוגשתה לבין חיויות הילדות שלה והוא דועמתה, מספרת שתמיד היהת עבini אמה ברווזון מכוער שמעולם לא הפק לבירור יפהפה. זיכרון ילדות עולה: היא מבקשת להתחפש בפורים למלכת השלג' ואמה דוחה את הבקשה בתונה שתחפשות כזו לא תאים לה. זכרת עצמה מתהנתת ברכי, משתתחת על הריעפה לרגלי האם. האם נרגזת על התנהגותה התינוקת, אינה ננענית, קופת תחפושות של קבנויות, שאפשר להתקן מגדים ישנים שנמצאים בבני, ובדרך למסיבת בית-הספר היא רואה את כל הילדות היפוט עם עיניים מאופרות, אודם על השפעמים, כתר על הראש וכוכבי זחב על השמלה, והיאachaocabi בטון עזים ונמלטה לביתה ואמה וודפת אחריה, כועסת, מנסה להכריח אותה להשתתף במסיבה, אבל היא מתמודדת, צעקת וובכה ואמה נאלצת לוותר ועד סיום החג היא מסתגרת בבית, מפנוטה על התchaposhת שנגולה ממנה, ועל בחירתה המדומינית כמלון פורים.

היא אוחזה בכתנה, פניה מתהוותים מכאב: "כשאני מספרת לך את זה, כל כך כואבת לי הבטן, כאילו הכלב מאו נשאר סגור אצלם בבטן". היא משתתקת וגם אני שותקת, אני מוצאת מילים שלא תשמענה בנויות, הלא היא עצמה העניקה את הפירוש לסיפורה.

מאוחר יותר, נזכרתי בהבחנה החשובה שעשוה ויניקוט (20) בין פנטסיה דיסוציאטיבית לבין דמיון וחלימה הקשורים לחים וחינניות לחיים יצירתיים. הוא מתאר ילדה קטנה שמצוירת למשחקים בחזרה ילדיים שסדריו נקבעו כבר קודם לכך. היא יכולה להשתלב רק על בסיס של ציונות ולכך לא שיחקה באמת והיתה עסוקה בפנטזיות, יכולה להיות רק חיים מנוקטים שבתוכם שמרה על תחושת היותה כל יכולה (אונמיופנטנית). ויניקוט רואה במשחק של הילד כמו גם של המבוגר, ביטוי לחופש להיות יצירתי, מציאות משמעות לחיו, דרך לחים שיש בהם טעם:

"ההפסה היצירתי היא הגורמת לאדם יותר מכל דבר אחר להרגיש שהחיהם ראויים לחיותם. ניגודה של זו הוא יחס כנوع למציאות חיונית, יחס שבו העולם ופרטיו מפתים, אומנם, אבל רק בדבר שיש להיות מותאם אליו או לדבר החובע הסתגלות. כניעות נישאת עמה הרגשה של חוסר תועלת לאדם והיא קשורה לרעיון שהוא דבר אינו חשוב ושחחים אינם ראויים לחיותם. וזה חוויה טנטלית..." (20, 79-105).

סיפור התchaposhת מהויה מתאפיינה חמוץית ומוחודה לטיפול הקשר בין אילנה לאמה לאורך כל חייה. מתוך פני האם נשקפת לדקה

נקראים לבדיקות שלא לפי התכונן ומצב ביראותם מונע מהם לעתים להשתתף בטיפול הנפשי באופן סדייר ורציף. אבל, ככל טיפול, גם כאן נוצרות השפעות של העברה והעברה-נגדית שפועלות על המטופל וההיעדרות יכולת להיוות ביטוי להן. אני תוהה אם היעדרותה קשווה לשיתה האחרונה בינינו.

כשהיא מגיעה לאחר שלושה שבועות היא מתוודה שהתקשתה להגיע, פחדה שמאכובת אותה, שאני מצפה ממנה למשהו שאיןה מסוגלת לתת, שום דבר לא השתנה בחיה. אולי מוטב שתפסיק את הטיפול וכן לא תאכזב אותה ולא את עצמה.

אני אומרת שעושה רושם שהיא מרגישה עכשו כמו אותה ילדה שלא מסוגלת לרצות את אמא שלה והיא משיכה שבאמת אינה מסוגלת לעמוד בפני אומת מצביהם בהם מצפים ממנה והוא לא מספקת את הסchorה. "אני לא יכולה להסביר את זה אפילו, אבל זאת הרשות נוראה, שאני לא שווה, שבעצם אם אני לא יכולה לעשות את זה אז אף אחד לא ציריך אותי... מני ריקנות כזוות בעצמי. אהוחי צלצלה, בקשה, כאלו מוכן מאליו, שכט המשפחה תעשה את החג אצל. כמו בכל חג, בכל שנה. נכנסת לחוץ אוטומי אבל אמרתי בלי לחשוב שזה ברור, כמעט תמיד החג אצל ואחרי שהיא סגרה התחלתי לבוכות. קיבلت ממש התקף, קראתי לעצמי מטומטמת, מפוגרת, אפס..."

היא בוכה. מנגבת את עיניה, אומרת שפוחחת שאני אהשוב שהוא משוגעת, מתחבישת מפני. מהסתה ולבסוף מתחילה לדבר שוב. מספרת שתוך כדי בכח מצאה את עצמה מסירה את בגידה, עומדת עירומה מול המראה בחדר השנינה, לראשונה מאז הניתות. עמדה מצפה שנאה אל עצמה, אל כל העולם ודיברה אל הדמות הנשקפת אליה, "אני שונאת אותך, תראי את היפוי שלך..." ופתחוים נכנס בעלה שהיא עסוק בחדר אחר, הוא לא שמע את דבריה, רק ראה את העירום שלה, גם כן לראשונה מאז הניתות. להפתעתה, ניגש אליה, מהחיק בחוכה, אומר לה, "תראי איך יופי זה נופא, לפני איך שאת מסתירה את הגוף שלך כל הזמן, השבחתי שיש שם משחו נורא זהה ווזוק נראה מצין, מרווח אפיילו לא רואים שעשו ניתוח".

בתחליה היא מוצאת עצמה מבוללת מכינוסתו הבלתי צפוייה, נובכה, מבולבלת, בקישה למהר לעטוף את מעורמה, אבל הוא ניגש, ליטך את השד המזולק ואת השד השני, מה שלא קרה ביניים מאז שחלהה (היא בלהמה כל יוומה שלו להתקרות אינטימית) ושוב אמר, "זה נואה ממש טוב".

אני שואלת איך היא מרגישה אחרי האירוע הזה והוא משיבה שלא באוטו ועוד, אבל מאוחר יותר היה לה פתאום טוב, מין קירבה נאות לבעל, מין ווגע שכזה. "התרובלות אצלו והוא חיבק אותו ועמדנו בשקט כמה דקות... ותבוני הורא איש כזה שלא יודע להתראות מה הוא מרגיש, גם ההורים שלו לא נתנו לו אף פעם חיבור או נשיקה..."

אני אומרת, "או הוא בכלל זאת הביא לך סנדלי זכוכית" והוא צוחקת בתוך דעתותיה.

בפגישתה הבאה מופיעה נרגשת. טילפנה לאחותה והודיעה לה שהחג לא יערך הפעם בבייתה. האחות הגיבה בכעס אבל היא הייתה החלטית ואמורה לאחותה שם מישחו אחר לא ייקח על עצמו את המשימה, היא תעשה את החג בנפרד, בבייתה, בחברות בעלה וילדייה בלבד. האחות נתקעה את השיחה ומאז אינה מדברת אליה. אילנה מצינית שאינה יכולה לומר שטוב לה עם מה שקרה, וכרגע גם הפעם מרגישה אשמה מסוימת והמצפון מציק משהו, אבל בתודעה היא שלהם עם עצמה. שלמה לחולティ.

"בסוף דבר, קורה שם בסיפור משחו טוב" והוא מalachet, "ככה זה באניות". מהרורת מעט ואומרת, "בכל זאת אולי יש בזה משה. אבל שלי אהב אותו מאוד, תמיד קרא לי "חכמה מותקה של...". אביה נפטר בתחילת גיל החתגורות שלה והוא התאבל מרוחה שחש שמקור החמיכה היחיד שהיה לה נעלם. מותו יצר שבר עמוק במשפחה יכולה והగביר את דרשנות האם כלפיה, ששמש גם מעין "תחליף אב" עבור האם. ומן קצר אחר כך, למורת שהיתה תלמידה טובה ובניגוד לרצונה, הוצאה על-ידי אמה מהתיכון כדי שתלמוד מקצוע. ואותם ימים חשבה שאמה צורקת, ויחמה על האם, על כלום בשל הנסיבות הפתאומיות. גם את אמה בינהה ייתמה". לא הרגישה כעס על שהוצאה מבית-הספר. רק עצב עמוק. מתוך הזרחות אין-סופית עם אבא, נשבעה לעצמה שהיא לא מושפחה במקומו. ככל שיבחו אותה על התנהגותה האחרדית. פניה עוטות מרירות. יכלה למלוד, להפתחת, אבל תמיד אמר שיש לה ראש מצוון, שהואTAGUCH, אבל אבא מות וודאי נשאה מאחרו. תמיד שוחשת על אבא והוא עצובה, בוכה, הולכת לבך ומביאה לו פרחים לקבר, והיום פתאים, חוץ מהבכי היא מרגישה גם כעס, לא עלייה ודקפו לה את החדים. אני שואלה על "כל אלה" והיא אומרת, כל מי שידען, קודם כל אמא של, אבל גם האחים שלי נשאה להם כל כך טבעי שעני אטפל בהם ואפיילו הווודים שלא אמרו לה כלום על זה שהוציא אותה אותי מבית-הספר.

אני אומרת לה שטוב שטובה שטובה להרגיש היום את הкус שאון לא הרשותה לעצמה להרגיש.
אלינה: מה כל כך טוב בזה? היום אני גם חולה וגם מתפוצצת מכעס....

אני: מוכרכים להחפוץן?
אלינה: אף פעם לא נתתי לעצמי לכעס, אני לא יודעת איך עושים את זה. אצלי זה או לא להרגיש כלום או להחפוץן.
אני: אולי כשביניהם את הкус אפשר להשתמש בו, במקומות שיעשה לך כמובן בطن אפשר לפרק אותו מחומר הנפץ שלו, להפוך אותו למיללים, להעביר מסר ...
אלינה: כבר מאוחר מדי.
אני: "מאוחר?"

אלינה: "כמעט חמישים שנה אני חיה ככה, אולי זה מה שעשה לי את הסרטן..."

אני: "על אחת כמה וכמה שהחפוץ מספיק שנים כדי לשאול שאלות, לבדוק דרכים אחרות..."
מייד בתום דברי אני חשה לא בונה עם עמדת המורה' שאימצתי לי. היא מביאה אותה, קרוב ככל שיכולה אל המקום האמתי של העצמי שלה ואני, כמו נמלטה אל עמדת המורה המשקיפה ממרח בטווח. אני אומרת: "אני מצטערת, לא התכוונתי להישמע כמו מטיפה בדיק ששתה מספקת לי על הכאב הכל גדול שלך..."

היא מתבוננת בי. מודה לי בעיניהם שלה. אחר כך אומרת: "אני באמת מוכרכה לשנות משה. אני מרגישה עכשו מבענים שאני רוצה לעשות את זה".

לאחר השיחה הוא היה נעדרת מהטיפול לשבוועים. מטלפנה, מתרצת את היעדרה בבדיקות ופואיות ובמחוייבות משפחתי. אני מציצה לשנות את המודדים כדי להתאים לה, אבל היא מודרשת לדוחות את הצעעה.

טיפולים פסיכולוגיים במערכות ופואיות נתקלים לעיתים קרובות בקושי של שמירה מוקפדת על לוחות זמינים (23). חולמים אכן

התובנה, ותובנה לא מופיעה לעיתים עד שנעשה שינוי משמעותי בהתנהגות של המטופל".⁽²⁴⁾

רגע ההטעטלות בפני היה, לדעתו, רגע משמעותי ביותר בטיפול. מין טקס קטן שבו היא מציעה אינטימיות, חסרת מהচות כמעט, כמו זו שבין ילדה לאמה. להפתעתו, באוטו רגע אני נזכרת ביום שבו הלבתי עםAMI לknota את החוויה הראשונה. כמו ילדות רבות אחרות באותו יום ימי' הייתי ביישנית מאוד ומסחרה את השדים שהחלו זה אחר זה לצלמות. אבל בחנות, הרושתי לה להיכנס איתני לתא המידיה והמתנתה בתרגשות לאישור שלא.

אלינה מבקשת אישור. בוחנת את יכולתי להיות שם עכורה. לא לחמק, לא להימלט, לא להירוחע. היא מאפשרת לי לחזות מקרוב בצלקות. צלקות בנפש, צלקות בגוף. הכאב שמוסטב בנפש מתעורר בו שנחרץ בגוף. היא סומכת עלי. אני שותפה סוד נאמנה.

ఈ שחשבי על עמידתה של אלינה מול המראה והשנהה שחשוה כלפי עצמה, עלו בי שוב רעיוןנות של ויניקוט על תפקיד הראי של האם והמשפחה בהתקפתחוות של הילד, וגם ספרו של אוסקר ויילד "חמנוטו של דוריאן גריי"⁽²⁵⁾: "...בעוד הוא מסוכב את ידיה הדלות נפלת עינו על דיווקנו שצייר באזיל האלוואר... באור העצב והעומס שנאבק לחדרו דרך וילונות המשי הצהובים, נראו לו הפנים כאילו שונו במקצת... אפשר לומר ששם של אזכור היה בפה... הוא Km מכיסאו והציב מסך גדול לפני התמונה. צמרמותachaacha בושם בלבו נתקל בה. "מה נראה" מלמל לעצמו".

דוריאן גריי, עיר יפה תואר מתבונן בדיווקנו ורוואה בו לא את יופיו החיצוני המעודן, אלא את הזועה והאכזריות שבנפשו. "הוא יירוג את חמי הנשמה המפלצתיים האלה ובReLU אזהרתם הזועתית יוכל לחוות בשלום. הוא חפס את הסcin' בידו ודרק בו את התמונה..." בסופה של סיפורו, על הריצה שכב איש מתח בגדיר ערבית סcin' בלבד.

כל שמתקדם הטיפול באילנה, היא נרדפת פחות ופחות על-ידי יוצגי האובייקט הרע המופנס בתוכה, ותחושים היכער והמיאוט העצמי הולכות ומתקונגנות, אם כי אין נעלמות כלל. באחת מפגישותינו האחזרונות היא מביאה חלום: היא חפרה בחצר ביתה ומוציאת באדמה אוצר של תשניטים שאביה הטמן שם עבורה. כולה נגשת מהחלום, "אבא שלי באמת אהב אותה, השאיר לי משחו טוב, משחו יקר... את זה אף אחד לא יכול לקחת מני".

אלינה טופלה על-ידי במשך שנתיים וצופות. בתום השנה הראשונה עברנו לחדרות של פעם בשבעו לפני בקשתה.

בתום שנתיים לטיפול זכתה בתפקיד חדש ויקורתי בעבודה, שלא ניתן לה עוד להגיע לטיפול מסווד ממשך שעوت הקבלה שליל. אנחנו משוחחות על הפרידה השנייה בעיטה והיא מביאה צעד רב ומנסה לברוק אפשרויות נוספת להמשין. מעירה שכן הדברים הטובים נגמרים בסוף ומקווה שהקצב המתווך המאפיין בינו לבין את התפקיד החדש יואט בהמשך, והוא תוכל להשלים ולמצות את מה שלא הספיקה עד כה בתיפול.

בכל פעם שמגיעה למעקב רפואו במכון האונקולוגי (אתה לכמה חורשים), היא מבקשת פגישה איתה ואני נענית, שמה להזוזה בניצני השני שהחלו לפרק.

באחת הפעמים היא מביאה לי מתנה מטירל שערכה בחו"ל: נעל וכוכית זערה.

לפתע היא נראית מהוססת. "אני רוצה להראות לך משהו" היא אומרת, ואני מתבוננת בה בczifiah. "אני מקווה שזה בסדר מכך", אני רוצה להראות לך את הרצוי שלי, שמדובר מה אתה חשבת".

לרגע אני נבחלת, מה יקרה אם המראה יהיה קשה, היא מצפה שומר את האמת. איך תוכל לטוחו כי אם אשקר לך. מאוחר יותר, כשחשבתי על העניין, אמרתי לעצמי שאולי, בדרך של הזדהות השלכתית הבלה של שיקפה את הבלה שלה, זו שחששה כשבלה נכנס וראה אותה עירומה. ואולי גם את החדרה שלה על שנחenschaft בפni עם עדר תום. ועוד אולי, חששה שאני לא עאניך את האישור המוחלט למראו של השד הפצוע.

אני אומרת, "כן, ברור שזה בסדר" והוא קמה. מסיטה את הווילון ונעולת את הדלת מבפנים, עומדת בוגבה אליו ומסירה את החולצה ואת החזיה וואז מסובבת ל עבר. אני נשמה לרווחה, אני צריכה לזיין, התפר הכירורגי נקי ואסתטי, השד המנוח קtan אומנם מהshed הבריא אבל צורתו נשמרה, אין בו עיוות בולט. אני אומרת: "בערך צורך, המנתחים עשו באמת עבדה יפה". היא זורחת. אורי שמתלבשת אני אומרת לה, "היה לך מאד חשוב להראות לי את השד..." והוא אומרת, "את הריאונה שאני מראה לה את זה בצוותה זאת. לאAMA שלי, לא אהותי, ברור שלא הכת שליל שהוא רגישה נוראה...".

לפני שמשמעות השיחה אני שואלת אותה להרגשתה. היא אומרת שחששה מין שחזור, הקלה. אינה מבינה בדיקן מודע היה לה מין צורך דוחף להראות לי את הגוף שלה. ברגע שהחלה להתקשט, כבר התחרטה, נתקפה פחד שהוא זה ייגע אליו ואני אדרחה אותה, אבל אחרי שרואה את הפנים שליל, במיוחד את העיניים שליל, נרגעה, וזה עשה לה טוב, לא יודעת להסביר מה בדיקן.

מילטון וירמן⁽²⁴⁾ כתוב על 'האדם האמיתי בתיפול'. לדעתו, על אף שימושים כמו ניטרליות, אוניברסיות והימנעות (abstinence), חשובים למסגרת הכללית של>User. הרוי לעתים הם כוכלים את המטפל ומכובדים את ההתקדמות בתיפול. הוא מתחמק בתיפול כביכולות, בטענה, לאדם שבתוך המטפל יש השפעה רבת עצמה כמו גם לטכניקה הלא-פרשנית שבה הוא משתמש בשעת ה挫敗:

"...לעתים, אישור על-ידי המטפל, לאמתות של חוויה בחיו המוקדמים של מטופל, מכל על התהילה התיפול. זה מופיע במיחוד בסיטואציות של טראומה מוקדמת, אבל לעיתים יכול לכלול חוות חיים טראומטיות כרוניות. כוח מניע חשוב בתיפול הוא משאלתו הלא מודעת של הפסיכינט למצוא את הורה האידייאלי שנעדך בחווית החיים המוקדמים..."⁽²⁴⁾.

נדמה לי שבעבדה עם חולים קשים מאוד, שמצויאות המחללה פולשת באכזריות לתוך הוותחיהם, העורותיו של וידרמן ולבנטיות ביותר. למטופל כזה, חיוני ביותר שהיא שמי 'אדם' בתוך המטפל, שאינו רק מקשיב ומפרש, אלא מסוגל להשתפות גמישה ואמפתית, בכל מבע הגוף, בכל החושים, בעינים, באוזניים ובפה, בין אם המטופל מביא מילים ובין אם הוא 'עשה' משהו שמציג את המצויאות שלו באופן ישיר ביותר ואולי גם החשוף ביותר, ללא מילים. לפि וידרמן, תפקידי ייעיל של המטפל יכול להיות להקל על acting בנסיבות מסוימות, כי לעיתים "פעולות מקידימות את

המית היילד להיות תלוי על צוואר אביו.
כי מה עוד נשאר לנו בהתקף מעלינו
העתון והאשה ומעט הפרנסת?
ההינשאות למללה בזורעות אבינו, כבישת הפנים הארדות
בין בשר צווארו החם הנדרך ריח סבן רענן
לבין צווארון חולצתו המגווץ.

שם, במקום זהה, חלקה ידנו, שקרורית חמה
בין הצוואר לשכם, אי קטן של תנוחמי מרוגע.
האי זהה אבד, אבל עודנו מתחשים בכל אדם
את הזורעות שישאונו מעלה,
בכל פנים — את נהרות אבינו הרוח
בטל של אהבה את דמעותינו.

כל האנשים, בין בני שנה, בין בני שבעים,
בין חיים ובין מתים, זוקים לאבא.

ומה על המטפל? כיצד ימשיך הוא להתקיים בצל אומה
איימה, כיצד יהיה אובייקט מחזיק ומכיל עברו המטופל,
מהדר, ומהידך, ישמור על עצמו מפני הישאות מסוכנת
لتוך הוות היעוש של ה'אין' של המטופל או לחילופין,
כיצד ישמר מפני התרחקות הגנטית מהמטופל ואפילו מפני
קחות החושים המכטיפה? קצחה היריעה מלאפשר דיון
בנושא חשוב ומרתק זה הרואוי למאמר נפרד.

סִפְרוֹת :

1. קפקא פ. (1915). *הgalgal*. בתוך: *סיפוריים*. ירושלים, שוקן 1977.
2. Meyerovitz B., Pschosocial correlates of breast cancer and its treatment. *Psycho. Bull.*, 87: 108-131, 1980.
3. Lewis F.M., Bloom J.R., Psychosocial adjustment to breast cancer: A review of selected literature. *Int. J. Psychiatric Med.*, 9 (1): 1-17, 1978-1979.
4. Freud S.(1923)., Mourning and melancholia. *S.E.*, XIV: 243-258, 1976.
5. Psychological aspects of breast cancer study group, psychological response to mastectomy: A prospective comparison study. *Cancer*, 59: 189-196, 1987.
6. Hughson A., Cooper A.F., Mcardle C. et al., Psychosocial consequences of mastectomy: Levels of morbidity and associated factors. *J. Psychosom. Med.*, 32: 383-391, 1988
7. Irvine D., Brown B., Crooks D. et al., Psychosocial adjustment in women with breast cancer. *Cancer*, 67: 1097-1117, 1991.
8. Maunsell E., Brisson J., Deschenes L., Psychological distress after initial treatment for breast cancer: A comparison of partial and total mastectomy. *J. Clin. Epidemiology*, 42: 765-771, 1989.
9. Omne-Ponten M., Holmberg L., Sjoden P.O., Psychosocial adjustment among women with breast cancer stages 1 and 2: Six year follow up of consecutive patients. *J. Clinical Oncology*, 12: 1778-1782, 1994.
10. Levy S.M., Haynes C.T., Herberman R.B. et al., Mastectomy versus breast conservation surgery. Mental health effects at long. *Health Psychol.*, 11: 349-354, 1992.

הרהורים

לא פעם אני נשאלת, הן על-ידי חברים למקצוע והן על-ידי רפואיים ואנשים אחרים, האם יש הבדל מהותי בין טיפול נפשי בחולי סרטן לבין טיפול אנשים שמבוגרים מחללה גופנית קשה. החשובה לכך חיבת ללחת בחשבון את אופי ושלב המחללה ואת 'המקום הרגשי' בו נמצא המטופל. הספרות הפסיכו-אונקלוגית מתמקדת בעיקר בחקר ובתיאור שיטות טיפול קוצרות מועד, אקטיביות, בעלות אופי קוגניטיבי והתנהגות ולעתים קרובות פסיכו-חינוכי (26). מطبع הדברים, שיקולי עלות-הועלות הם גורמים מרכזיים בקביעת אופיים של הטיפולים המתבצעים במערכות רפואיות ציבריות. ואכן, פריצת המחללה על כל משמעוויותיה והמציאות החדשת שהיא יוצרת מזמיןנות התייחסות פסיכותרופית, שמטרתן התארגנות רגשית סביב המחללה והטיפולים הקשים וגיבוש דרכי התמודדות יעילות. עם זה, 'בשוך הסערה', כאשר מסתים העיסוק האינטנסיבי בניתוח, בטיפולים ובחקרנות, עיטוק שבמקרים מסוימים משרת הגנות נפשיות של 'עשיה', מתעוררות אצל חלק מהחולים שאלות ותහיות לגבי 'עצמם' שלהם. מען תחולך של הסתכילות פנימה הפסיכולוגיים' מקומו, לעיתים בהקשר של חיפוש הגורמים 'הפסיכולוגיים' למחללה ולעתים מתוך הכמה לה'שיפור העצמי', 'כי המחללה מסמנת לי שימוש לא בסדר איתי'. אחדים מהחולים שעלייהם חרדה, סמויה או גלויה שהזמן��וב ויש דבריהם עלבון עם עצם קודם כולל ולעתים גם עם האחים. לא פעם פגשתי חולה שביטה משאלה 'לחצלה' באמצעות הטיפול. הוא בטוח שהסרtin שלו מכוון בהדוחות נפשיות, וריפוי המחללה יתאפשר רק לאחר השחרור מן הדוחות. עבודת הטיפול עם חולים אלה כוללת את כל המאפיינים המוכרים של פסיכותרפיה דינמית, ששיאה חישפות שלABA הילדות העמוק והקדום, שנחרת בזיכרון (known). ואותריף עוד: לעתים, בתנאי א-ירודאות, כשאימת מוות מודעת, מודחת או אף מוכחת כלל, מרחפת מעל המטופל, מקבלת העבודה הטיפולית משנה עצמה ועומק. מימד הזמן, ממש או מופשט, משמש>Main מתחת למעטה עבה של מגנוני הגנה. ואולי היטיב המשורר לבטא זאת יותר מ'אנשי מקצוע':

קטע מתוך הפהומה, חי חמתיים של חנן לין (27):

ובשוק כל זהמת חייו, ובהתכלל עליו נפשו,
הקשיב האיש המת אל תוכו,
והיתה דמהה, שלמה ומחלשת היהת הדמהה,
ובאמצע השקט, בלבד הריםה, כמו סירה על חלחת מים קרוישים,
שמע המיה חווישת דקה, המית ילד קטן,
מיין צפוזף שהיה מקופל וצפוף בחוככי נפשו
שנים כה רבות, כמו שמקופל היצורן הראשון
בחזה הגול הפטמן במצויה,
הלא היא ההמי הנצחית, הלא נדלית והלא מתמצית,

11. Amir M., Ramati A., Post traumatic symptoms, emotional distress and quality of life in long term survivors of breast cancer: A preliminary research. Anxiety Disorders, 16: 191-206, 2002.
12. שלו א. וחב', גישה רב-ሚינדית לתסমונת הפוטט טראומתית. חלק ב': קליניקה ותרפיה. שיחות, ח' (3): 189-181, יוני 1994.
13. נוי פ., מהו העצמי של פסיכולוגית העצמי? חלק ב': הציגת התיאוריה. שיחות, ט' (3): 190-180, יוני 1995.
14. Fairbairn W.R.D., The repression and the return of bad objects (with special reference to the war neurosis). In: Buckley P. (Ed.), Essential papers on object relations. pp 102-126, New York, Univ. Press, 1986.
15. Wienke M.H., Dienst E.R., Neuropsychological assessment of cognitive functioning following chemotherapy for breast cancer. Psycho-Oncology, 4: 61-66, 1995.
16. Watson M., Haviland J.S., Greer S. et al., Influence of psychological response on survival in breast cancer: A population based cohort study. Lancet, 354: 1351-1356, 1989.
17. Kreitler S., Kreitler H., Chaichick S. et al., Psychological and medical predictors of disease course in breast cancer: A prospective study. European J. Personality, 2: 383-400, 1997.
18. Bick E., The experience of the skin in early object relations. Int. J. Psychoanal., 49: 484-486, 1968.
19. Mitrani J.L., Ordinary people and extra ordinary protections. A post-kleinian approach to treatment of primitive mental states. New York, The New Library of Psychoanalysis, 2001.
20. ייניקוט ד.ג., משחק ומציאות. תל-אביב, עם עופד, 1995.
21. Bollas C., The shadow of the object. In: Psychoanalysis of the unthought known. New York, Free Association Books, 1995.
22. Winnicott D.W., Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational process and the facilitating environment. pp 145-152, London, Hogarth, 1965. איזנברג א., פסיכותרפיה במכון האונקולוגי: עצמות וגישה במתופלים ובמטפלים. שיחות, י' (3): 220-225, יוני 1996.
23. Viederman M., The real person of the analyst and his role in the process of psychoanalytic cure. J. Am. Psychoanal., 39: 451-491, 1991.
24. ויילד א., תמנונתו של דוריאן גריי. תל-אביב, אוד עמ', 1984.
25. Holland J.C., Psycho-oncology. pp 653-828, New York, Oxford Univ. Press, 1998.
26. לוין ח., חי המתים. שירים. עמ' 39, תל-אביב, הקיבוץ המאוחד, 1999.

המכון הישראלי לפסיכואנליה ע"ש מ. איטינגן

מבקש לידע את ציבור המטפלים על האפשרות לפסיכואנליה אצל מתחמים במכון.

מי מטפל מטעם המכון הישראלי לפסיכואנליה?

הפונים לפסיכואנליה במכון הישראלי לפסיכואנליה, מטפלים על-ידי מתחמים בפסיכואנליה. המתחמים הם פסיכיאטרים, פסיכולוגים קליניים ועובדים סוציאליים קליניים, שהוכחו את כישוריהם בטיפול הנפשי והתקבלו להתחמות פסיכואנליתית.

הטיפול מתקיים 4 פעמים בשבוע.

יכיז ניתן לקבל טיפול פסיכואנליטי במכון?

בכל עיר מרכזית ניתן לפנות לפסיכואנלטיקאים על מנת לקבל הסבר על צורת הפסיכואנליה במסגרת המכון ועל זמינות המטפלים:

ירושלים: יצחק בלום, 02-6528846

תל-אביב: צilly זוננס, 03-6471017; שרה קולקר, 03-6427073

חיפה: רבקה יהושע, 04-8370001; עדנה מורה, 04-8241381

עלויות ותנאי תשלום:

המחיר המומלץ של המכון לשעה אנלטית הוא **150 ש"ח** כולל מע"מ, צמוד למזה.